

впродовж усього періоду досить стабільний рівень інвестиційної привабливості показала компанія Ovostar, якщо не брати до уваги різке зниження показника у 2012 р. Отже, застосувавши методику інтегрального показника оцінки інвестиційної привабливості для аграрних підприємств можна назвати її основні переваги і недоліки використання. По-перше, дана методика дозволяє оцінити різні аспекти господарської діяльності за допомогою обчислення фінансових коефіцієнтів та інтегрального показника. По-друге, ця методика дозволяє поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. По-третє, застосована методика дає змогу інвестору оцінити конкретне підприємство без урахування інвестиційної привабливості країни, регіону або галузі. Однак, окрім зазначених переваг, існують і недоліки застосування зазначеної методики для оцінки агропідприємств. По-перше, це пов'язано з відсутністю врахування чинників специфічності сільськогосподарської галузі, наприклад сезонності виробництва, мінливості врожаю різних сільськогосподарських культур, впливу мінливості природних умов, тощо. По-друге, необхідність наявності досить обширного масиву вхідної інформації для розрахунків. По-третє, відсутність врахування зовнішніх факторів впливу на діяльність підприємства.

Тому, основою для подальших досліджень стане розробка комплексної системи оцінки інвестиційної привабливості аграрного підприємства з врахуванням недоліків та переваг розглянутої методики та застосування різнопланових показників оцінки фінансової діяльності підприємства, яка може бути апробована для різних груп користувачів.

Список використаних джерел:

1. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998 / Агенство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98/page>
2. Топ 100 агрохолдингів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elevatorukraine.ucoz.ua/index/top_100_agrokholdingov_ukrainy/0-800

УДК 330.5:338.48

Ільїна М.В.

*к.соц.н., с.н.с., ДУ «Інститут економіки природо-
користування та сталого розвитку НАН України»*

**ВПЛИВ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ НА ДИВЕРСИФІКАЦІЮ СІЛЬСЬКОЇ
ЕКОНОМІКИ**

В умовах суттєвого збідніння мешканців сільських територій як однієї з найбільш уразливих верст населення України особливо актуалізується потреба у диверсифікації сільської економіки, зменшенні у структурі доходів селян частки надходжень від ведення особистого господарства на користь інших видів економічної діяльності – у т.ч. туризму.

Оцінка впливу фінансової системи на розвиток туристичної діяльності як одного з перспективних напрямів диверсифікації економіки села потребує доведення статистично значущого зв'язку між рівнем економічного добробуту

(ВВП на душу населення) та розвитком туризму. Завдання зумовлене гіпотезою, згідно з якою визначальним для прогнозування стану та розвитку індустрії туризму є поточний та очікуваний рівень доходів громадян як основних споживачів послуг підприємств сільського зеленого туризму (СЗТ).

За даними Eurostat у 2014 р. інфраструктура сільського туризму країн ЄС налічувала 13,7 млн ліжко-місць, де протягом року було надано послуг з тимчасового розміщення туристів в обсязі 923 млн ночівель. Близько 90% послуг СЗТ, що виробляють у ЄС, надають у «старих» країнах-членах Співтовариства (ЄС-15), і лише 8-10% – у країнах, що набули членство після 2004 року (ЄС-12). За низкою відносних показників (кількість ночівель туристів та ліжко-місць у розрахунку на чисельність населення), у країнах підгрупи ЄС-15 інфраструктура СЗТ в середньому у 2,2-2,5 рази потужніша, ніж у ЄС-12, а співвідношення ВВП на душу населення між двома підгрупами сягає 3.

В цілому більший обсяг ВВП (загальний та на душу населення) притаманний країнам з більшим обсягом туристичних послуг та більш розвиненою інфраструктурою туризму, і навпаки. Тобто, загальний високий рівень економіки країни сприяє розвитку туризму, який у свою чергу підвищує обсяг надходжень до ВВП. Ці ж висновки релевантні для сільського туризму. Про економічну потужність останнього у країнах ЄС свідчить розмір частки СЗТ у загальному обсязі ночівель туристів (35%) та ліжко-місць для їх розміщення (46%).

Вплив рівня економічного добробуту в країні на розвиток туризму підтверджують результати аналізу зв'язку між питомим ВВП та обсягом середніх витрат внутрішніх туристів на одну подорож: відповідний коефіцієнт кореляції для країн ЄС-27 складає 0,84, що свідчить про прямий та сильний зв'язок між показниками. Природним чином, чим більшим є ВВП країни, тим більшою є її частка у загальних витратах внутрішніх туристів (коефіцієнт кореляції = 0,89). Аналіз підтверджує зв'язок між економічним добробутом та розвитком туристичної сфери у т.ч. для сільського туризму. З урахуванням зв'язку між питомим ВВП і середнім рівнем доходів населення можна зробити висновок, що зростання добробуту громадян є необхідною умовою для збільшення попиту на послуги СЗТ та розвитку сфери.

Порівнюючи відносні показники інфраструктури туризму ЄС та України (обсяг ночівель туристів та кількість ліжко-місць у розрахунку на чисельність населення), можна зауважити, що у підгрупі країн ЄС-12 ці показники перевищують аналогічні для України втричі, а у країнах Співтовариства загалом – у 6-8 разів. При цьому потужність туристичної інфраструктури не завжди є запорукою розвитку сфери, і в умовах економічної нестабільності має опосередковане значення. Це підтверджують дані Державної служби статистики України: протягом останніх років СЗТ демонструє негативну динаміку стану інфраструктури, у т.ч. в традиційних туристичних центрах – Івано-Франківській, Львівській, Чернівецькій областях та на Закарпатті.

За даними Всесвітньої ради з подорожей та туризму (англ. – World Travel & Tourism Council) у 2015 році прямий вклад туристичної сфери ЄС у ВВП склав 3,7%, а загальний вклад – 9,9%. Передбачається, що до 2026 р. ці показники зростуть відповідно до 4,2% та 11,%. В Україні туристична сфера робить набагато менший внесок у ВВП та має суттєво гірший прогноз подальшого розвитку. Так, у 2015 р. прямий внесок сфери у ВВП склав лише 1,4% (загальний – 5,3%), і за оцінками експертів до 2026 року ці показники залишаться незмінними [1].

За даними Мінекономрозвитку України вітчизняна економіка й надалі перебуватиме у глибокій рецесії: у 2016 р. за оптимістичним сценарієм ВВП може зрости на 2%, за песимістичним – скоротитися на 0,3%. На 2017-2019 рр. прогноз щодо ВВП залишається консервативним (із середнім зростанням максимум на 3,8% щороку) [2]. Однак міжнародні експерти Bloomberg та Focus Economics вважають такий прогноз нереалістичним і прогнозують середній приріст ВВП України у 2016-2019 роках на рівні 2,4-2,6% [3].

В Угоді про ЗВТ між Україною та ЄС туристичну галузь визначено як генератор економічного зростання і стимулювання економіки, зайнятості та валютних надходжень. Однак, враховуючи прогнози щодо ВВП в Україні та зважаючи на ключову роль рівня добробуту населення для розвитку сільського зеленого туризму, протягом наступних 10 років сфера СЗТ локомотивом розвитку сільських територій стати не зможе.

Список використаних джерел:

1. Travel & Tourism Economic Impact 2016 [Електронний ресурс] / World Travel & Tourism Council. – Режим доступу : www.wttc.org/. Вкладка: [research/economic impact analysis/country reports/](http://www.wttc.org/research/economic-impact-analysis/country-reports/) (дата звернення 07.04.16).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 №558 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017-2019 роки».
3. Вальчишен О. Реформаторський рух. Час просвітлення молодих урядовців і політиків ще попереду [Електронний ресурс] / О. Вальчишен. – Економічна правда. – 28 березня 2016 р. – Режим доступу : www.epravda.com.ua/columns/2016/03/28/587015/

УДК 330.15

Клиновий Д.В.

к.е.н., доц., провідний науковий співробітник, ДУ "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України"

Петровська І.О.

к.е.н., доц., декан факультету економіки та менеджменту, ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»

**КОНЦЕПТ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРОЕКТНОГО
УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ПРИРОДНО-ГОСПОДАРСЬКИМИ КОМПЛЕКСАМИ
МУНІЦИПАЛЬНОГО РІВНЯ**

В сфері природокористування найактуальнішим завданням є високоефективне з економічної, соціальної та екологічної точок зору